

”En bra bild ska överraska”

FOTOGRAFI: Årets Hasselbladspriestagare är Paul Graham, och i kväll är det vernissage för hans utställning i Göteborg. GP:s fotograf Lisa Thanner har träffat honom i New York.

S om fotograf är det lika intressant som svårt att intervjua och fotografera andra fotografer. Med professionen kommer en medvetenhet om hur ljus faller och vilken vinkel som väljs. Paul Graham har dessutom uttalat sig kritiskt mot bildjournalistik, så jag känner lite extra anspänning när jag andfådd står utanför hans dörr på Manhattan, sex trappor upp utan hiss.

Vad: Utställning med årets Hasselbladspriestagare

Var: Hasselblad center, Konstmuseet

När: Öppnar för allmänheten i morgon

Årets Hasselbladspriestagare visar sig vara en gentleman. Han bjuder på såväl te som på sig själv i sin stora, ljusa våning i West Village. Det första som slår mig är att han inte har några bilder på väggarna, däremot

INGEN ILLUSTRATÖR. ”Jag behöver ingen text till mina bilder, de står för sig själva”, säger Paul Graham.

mot likadana guldgula vävtapeter som i tv-serien Mad Men. En stor bokhylla fylld med fotolitteratur dominerar rummet, där han också har sin arbetsplats.

Graham springer mellan tekanan och bokhyllan, visar sitt diplom och kollar sina mejl. Han är lägmålt intensiv och trots snart ett decennium i New York väldigt brittisk.

– Jag vet inte mycket om Sverige men Hasselbladspriestet och flera svenska fotografer känner jag väl till. Lars Tunbjörk, Anders Petersen och JH Engström, räknar Paul Graham snabbt upp.

Han tar ut flera av deras verk ur bokhyllan.

– Jag känner till fotografer via de böcker de gjort. Man kan ha den mest fantastiska utställning och få de finaste recensioner men efter sex veckor är den borta och ingen kan se bilderna. En bok finns alltid kvar.

PAUL GRAHAM ÄR självlärd. Han pluggade biologi på universitetet men blev under studietiden mer och mer intresserad av fotografi. Han inspirerades av dokumentärfotografer som Robert Frank och Lee Friedlander – de gjorde att han upptäckte att fotografi verkligen kan uttrycka något, berätta om samtiden.

Graham gav ut sina första böcker i början av 1980-talet. Beyond Caring, en serie bilder från köerna på arbetsförmedlingar i Thatcher-erans Storbritannien, blev hans genombrott. Sedan dess har han konsekvent använt bokformen för att presentera sina fotografiska projekt. Politisk samtida socialrealistisk fotografi i färg är hans signum. Konzeptuellt, konstnärligt men alltid med en fot i den verkliga världen.

Bilden ska vara på riktigt. Och bilden är mediet. Inte ett stöd eller en förstärkning till en text. Inte heller ser han någon styrka i att kombinera text med bild. En nägot exkluderande inställning, kan

ENGAGERAD. Paul Graham med en av bilderna som nu ska visas i Göteborg.

Om Paul Graham

■ Paul Graham mottog Hasselblads internationella pris på en miljon kronor i London den 8 mars tidigare i år.

■ Utställningen Paul Graham 1981 & 2011 har vernissage i kväll, och pågår sedan mellan 27 oktober och 6 januari 2013 på Hasselblad Center, Göteborgs Konstmuseum.

■ I juryns motivering står bland annat: "... i bilder som är både fin-känsliga och subtilt politiska åskådliggör han spåren av den annars inte skönjbara tidsandan..."

tyckas, men under samtalet visar han på ett grundmurat förtroende för bilden som ett tillräckligt starkt kommunikativt medel.

NÄR TEET ÄR urdrucket och jag tagit några porträttbilder går vi över gatan där Paul Graham har ett arbetsrum i källaren. En enorm printer står och tuggar ut bilder. Jag frågar om han ser sig själv som konstnär, men han svarar att det är ointressant vilket epitet man använder. Jag försöker med "konstnär med dokumentärt anslag". Han värtjer sig.

– Begreppet dokumentär är problematiskt, det används ju numera om det mesta som inte är iscensatt eller bearbetat i photoshop. Låt oss kalla det fotografi helt enkelt, säger han.

Ämnet engagerar honom. Paul Graham pratar om den klassiska dokumentära tiden, fotografiska projekt i essäform från 1930-talet till någon gång på 1960-talet. Då var det ärligt, på riktigt. Därefter tycker han att bildens dokumentära anslag har devalverats. Bilder används som illustrationer och fotografer som illustratörer.

– Om New York Times skulle ringa och säga att de håller på med en story om en viktigt samhällsföreteelse i USA och fråga om jag ville ta bilderna, skulle jag säga nej. Jag är ingen illustratör.

– "I edit the world into a series of pictures and then I edit the pictures into the world". Jag behöver ingen text till mina bilder, de står för sig själva. De har sin egen integritet. Jag har problem med klichéer och låtsasbilder och "lat" fotografi som bland annat finns inom fotojournalistiken. En bra bild ska överraska och utmana dina tankar, säger han.

TEXT OCH BILD

Lisa Thanner

031-62 40 00 lisa.thanner@gp.se